

og al Netten derimod paa Bøndernes Side. Som sagt, det har været mig meget kjært at høre deres smukke Skildring, navnlig af det ærede Medlem. Jeg vil ikke nægte, at det forekommer mig, at den Anskuelse, som vi saaledes hørte udtale idag fra hans Side, ikke just ganske stemmer med, hvad man paa et Tidspunkt, der ikke ligger meget langt tilbage, kunde høre fra den samme Side, ja, fra det ærede Medlem selv, men jeg har ikke følt nogen Overraskelse i den Henseende. Efterhaanden vænner man sig til ligesom de gamle Philosopher ikke mere at undres over Noget. Denne Forandring i Opfattelsen af Forholdene, forsaavidt der har fundet er saadan Sted, maa jo i alt Fald, idetmindste efter min Synsmaade, betegnes som glædelig. Et andet Spørgsmaal turde det være, om en anden Forandring i Anskuelser, som skinnede igjennem det Foredrag, det ærede Medlem holdt, og som ogsaa paa anden Maade har givet sig tilkjende her i Salen, maatte siges at være ligesaa glædelig, den Forandring nemlig i Opfattelsen af Forholdene, som aabenbart er tilstede, naar man for Diebliffet synes at vilde lægge Hovedvægten — jeg kunde fristes til at sige Gnevægten — paa det, som kunde være til en enkelt Stands — jeg kunde fristes til at sige enkelte Individuers — Fordeel, navnlig da de nuværende Fæstebesidderes Fordeel. Efter den Anskuelse, den Mand, som jeg tør sige var tilstede paa den Tid, da Grundloven af 1849 blev vedtagen, saae man ikke hen til, hvad der kunde være til Gavn for den enkelte Stånd, langt mindre til, hvad der kunde være til Gavn for de enkelte Individuer; da spurgte man alene om, hvad der kunde være til Gavn for Samfundet i Almindelighed, og af denne Mand er Grundlovens § 93 utvivlsomt fremgaaet. Der har ganske vist hørt, jeg kunde fristes til at sige, Mod til for Forslagsstillerne til at komme frem med dette Lovforslag i et Diebliff som det nuværende, forsaavidt man da ikke maatte mene, at Frembringelsen af dette Lovforslag i dette Diebliff tyder paa, at de ikke klart have opfattet, hvorledes Situationen og Stemningen for Diebliffet er. Forsaavidt de have viist et saadant Mod, troer jeg, man har Anledning til at udtale en

Paaskjønnelse deraf, idet jo dog dette Mod har ført dem til at gjøre Deres til at bringe til Virkelighed en Bestemmelse, som staaer i Grundloven, og som nu har staaet der en halv Menneskealder, uden at være bleven bragt til Udførelse. Thi det er for mig ikke tvivlsomt, at deres Forslag gaaer ud paa at fyldestgjøre en Bestemmelse i Grundloven, og jeg skal tilføje, at jeg for mit Bedkommende yder dem Anerkjendelse, fordi de have villet virkeliggjøre Grundlovens Bestemmelse paa en saa maadelig Maade, som de have gjort. Naar der er reist Tvivl om, hvorvidt den Virkeliggjørelse, de have søgt at give Grundlovens Bestemmelse, virkelig maatte være stemmende med, hvad der har været tilfjaget i Grundloven, saa maa jeg for mit Bedkommende udtale mig derhen, at det forekommer mig, at den Opfattelse, der ligger til Grund for deres Lovforslag, virkelig maa siges at ramme det Væsentlige i Grundlovens Bestemmelse. Naar der i Grundlovens § 93 udtales, at der for Fremtiden ikke maa oprettes noget Lehn, Stamhuus, eller Fideicommissgods, og der saa tilføies, at det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende — nemlig Lehn, Stamhuus og Fideicommissgodser — kunne overgaae til fri Eiendom, er det tydeligt, at der her kun er Tale om Gods, og man kan ikke indvende, som det blev gjort for et Diebliff siden, at man ikke kan kalde det fri Eiendom, naar der istedetfor Gods sættes en Capital, der er behæftet med fideicommissariske Baand, thi Godset, hvormod Talen ene er, overgaaer jo til fri Eiendom, og det bliver ikke Godset, som bliver behæftet, men Capitalen, som kommer i Godsets Sted. Det forekommer mig altsaa, at Lovforslaget, som det foreligger, maa siges at være et Skridt til at virkeliggjøre et bestemt Bud i Grundloven. Dette maa være Grund nok til Retfærdiggjørelse for Forslagsstillerne, forsaavidt de igrigt trænge til nogen Retfærdiggjørelse. Jeg skal tilføje, at, hvis man var gaaet et Skridt videre og havde gjort Forslag til tillige at frigjøre Pengecapitaler for fideicommissariske Baand, troer jeg, man vilde være kommen ind i meget store Vanskeligheder, og at man navnlig vilde være kommen i Strid med de bestaaende, og i og for sig